

izhaja, izvenredni pomeni. Št. 294, 1. decembra 1923. Posamezna številka 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov nam po 40 cent. osrednosta zabavne, poslanca in valja po 1. l. — Oglasi denarnih zavodov nam po 1. l. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj po 1. l. — Oglasi naročnika in reklamacije se pošljejo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-67.

Uredništvo: ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Telefon 11-67. Posamezna številka 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov nam po 40 cent. osrednosta zabavne, poslanca in valja po 1. l. — Oglasi denarnih zavodov nam po 1. l. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj po 1. l. — Oglasi naročnika in reklamacije se pošljejo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-67.

EDINOST

VELIKA RUSIJA

Zadaja «Istarska Rijec» (od 6. t. m.) je priobčila pod tem naslovom veleaktualen uvodni članek, ki ga bodo z zanimanjem brali tudi naši čitatelji in ga vsled tega posnemamo v celoti:

«O Rusiji se danes piše jako mnogo. Vsi, ki pišejo o njej, so enega mnenja: Rusija se vrača k svoji stari veličini. Vlada in uprava Rusije bosta drugačni, nego sta bili nekdanj, ali država bo močnejša, nego je bila kedaj. S tem pa se povzdigne tudi Slovanstvo višje, nego je bilo kedaj.

Dlje časa je živel v Rusiji Norvežan Fridtjof Nansen, slavn raziskovalec severnih polarnih krajev. Ko je pred dvema letoma nastala v Rusiji strašna lakota, je Nansen pohitel tja z Rdečim križem ruskega narodu na pomoč v tisti njegovi veliki nesreči. Mnogi so poslušali njegov glas in v raznih deželah so se ustanovili odbori, ki so zbirali prispevke za gladne Ruse. Danes pa ni treba več pomoči. Danes ima Rusija žito v izobilju — zase in za druge.

Te dni je izšla v Nemčiji knjiga: «Russland und der Friede» (Rusija in mir), ki jo je napisal omenjeni slavn Nansen. On je v času svojega bivanja v Rusiji budno opazoval, kar se dogajalo v tej deželi. In sedaj je ta svoja opazovanja zbral v rečeni knjigi, iz katere posnemamo:

Pred veliko vojno se je smatrala Rusija za barbarstvo, osvojevalno državo, a ruski narod so predstavljali kot veliko slovansko nevarnost za zapadno Evropo in njeno kulturo. Tudi v času vojne so širili Nemci v svet to misel. No, med tem so se časi izpremenili in z njimi tudi ti nazori. Danes so tudi v Nemčiji na čistem, da Rusija ne predstavlja nikake nevarnosti. Nasprotno: na potu je, da postane element miru, pa naj bi bila njena vlada boljševiška ali caristična.

Razpoloženje v zapadnih evropskih narodih ni prijazno Rusiji. Rusija je v času vojne doпрinela izredne žrtve. V času, ko je bil položaj na bojiščih za zapadne vlasti najobupnejši, je Rusija neprestano ogroževala centralne vlasti na njihovih vzhodnih mejah — in kljub temu bi te države najraje videle, da Rusija propade, ker se ne morejo strinjati z današnjo obliko njene vladavine.

No — to vse je politika, ki se menja po razmerah. Eno je gotovo: velika duševna in materialna pomembnost Rusije se pokaže zopet na površini. Rusija izide zopet pred svet kot močnejši činitelj in to brez ozira na njene metode, ki so po večjem delu zanešene vanjo od zunaj.

Razvoj vsakega naroda ima svoj globoki koren. Narod je živ organizem s svojim lastnim notranjim življenjem, ki se ne da vezati trajno s kakimi slučajnimi političnimi voditelji, pa naj ga že vodijo k sreči ali napredku ali narobe. Vse vlade odhajajo, narod in narodna duša ostajata. O zapadni Evropi in o možnosti nje bodoče

kulture se more dvomiti. Da pa ima ruski narod pred seboj veliko bodočnost ter da ima ta narod izvršiti v svetu veliko poslanstvo — o tem ni več in ne more biti nikakega dvoma. Kakor prostrane ruske in sibirске ravnice krijejo v sebi neprecenljiva bogastva, tako hrani tudi ruski narod v sebi neizrečene duševne in še nedotaknjene in neuporabljene sile.

Ruska kultura se še ni razvila: pripada bodočnosti. Kultura, ki se je razvijala do sedaj pod carstvom Romanovov, gotovo ni bila ruska kultura. To je bilo bolj nekaj privesek zapadno-evropske kulture. Pa tudi Petrograd sam je bil in je še danes kopija Evrope.

Sele tedaj, ko ste prišli pred Moskvo in vidite to mesto, kako se dviga iz ravnice s svojimi čarobnimi zidanimi in stolpi — sele tedaj občutite, da se bližate nekemu drugemu kulturnemu svetu. To ni več Evropa, pa tudi ni Orijent — to je Rusija!

Toda tudi o boljševizmu se ne more reči, da mu je izvor ruski. Njegova notranja organizacija je slika in podoba carističnega sistema, kakor je bila tudi ruska revolucija skoro suženjsko oponašanje Evrope, kakor je bil tudi marksizem, na katerega so boljševiki prisegli, zaneseni tja iz Evrope. Kaj je torej v vsem tem — rusko? Ruski je tisti idealizem, tisto divno nagajanje k požrtvovalnosti in samozatajevanju, ki sloni na njem ta nova vladavina.

Ruski narodni duši se še ni posrečilo, da bi stresla s sebe zapadno-evropski jarem. Ta duša še ni našla svojo pravo obliko. Ali — tudi to pride. Citajte ruske pisce, ali še boljše, poslušajte rusko glasbo, in slutili boste, da prihaja to iz nekega globokega, še nerodnega sveta.

Za ruski narod more biti dobro ali slabo, ali naj bo že njegovo razpoloženje tako ali tako, ne morete se mu približati, da bi ga ne vzbujali in da ne bi verovali v silno moč njegovega razvoja. Čuditi se moramo uporni vztrajnosti tega naroda kakor tudi njegovi brezmejni resignaciji, ki ga more večih motiti v napredku, ali v nesreči more biti njegova velika moč.

«Jaz mislim — pravi Nansen nadalje — da Rusija v nedolgi bodočnosti prinese Evropi rešitev ne samo v materialnem, ampak tudi moralnem pogledu. In mislim, da je že sedaj čas, da bi Evropa posvečala več pažnje razmeram velike Rusije».

Tako ta veliki učenjak in izredni poznavalec ruskih razmer.

Dne 8. januarja 1924. se sestanejo predstavniki Jugoslavije s predstavniki češkoslovaške in Rumunske na posvetovanju o vzpostavitvi dobrih odnosov z Rusijo. To se smatra za prvi korak k združenju vseh Slovanov v močan in velik slovanski blok, ki naj ščiti interese vseh Slovanov.

Danes je že jasno vsakomur, da Slovane čakajo lepši dnevi pod pokroviteljstvom velike, močne in obnovljene Rusije.

da ne predloži zbornici zahteve po podaljšanju pooblastil, dasi je večina parlamentarnih skupin posameznih strank izjavila, da bodo te stranke glasovale za Mussolinija. Mussolini se torej ni bal, da bi zbornica ne odobrila pooblastilnega zakona. V tukajšnjih parlamentarnih krogih prevladuje mnenje, da se je Mussolini odločil za ta korak iz tega razloga: V teku 14 mesecev je fašistiška vlada izvršila skoro vse upravne in finančne preosnove, za katere je dobila pooblastila. Izmed teh je za življenje sedanje vlade gotovo najvažnejša volilna preosnova, s katero si je Mussolini zagotovil večino v prihodnji zbornici. Ko je Mussolini enkrat izbral in odobril dobrodošno zbornico v svoje name, jo lahko pošlje domov; kajti gotovo je, da zaključitvi zasedanja bo sledila tudi razpustitev zbornice. Na drugi strani pa se je Mussolini s tem otreseel očitka, da je diktator. Kajti potem volitev pridemo spet do pravega ustavnega življenja; medtem ko je bilo nadaljnje medsebojno življenje fašistiške vlade s sedanjo zbornico, ki je bila izvoljena v čisto drugačnih razmerah kakor so današnje, skoro izključeno. Radi tega so vse stranke zadovoljne z Mussolinijevim korakom.

Socijalistični poslanec Turati pa pravi, da je Mussolini to storil pod pritiskom strank. Seveda — pravi Turati — bodo volitve vzbudile nove prepire v fašistiški stranki, ker je nad 1000 fašistov, ki komaj čakajo na poslansko čast; a na razpolago bo le od 200-300 mandatov. On, Bombacci pravi, da se je Mussolini odločil za zaključitev zasedanja, ker hoče v svoji politiki kreniti nekoliko na levo, kakor se bo to zgodilo na Angleškem po zadnjih volitvah. Tudi don Sturzo je zadovoljen; samo volilna preosnova mu dela preglavice. Po italijanskem volilnem sistemu bi volitve na Angleškem izpadle tako-le: 410 konservativci, 90 liberalci, 110 laburisti; v resnici pa so razmere popolnoma drugačne, kajti konservativci so splošno nazadovani in angleški narod je po večini proti njim. Don Sturzo je izjavil, da bodo populari pri volitvah nastopili samostojno.

Glede prihodnjih volitev se že vršijo različna uganjanja; «Corriere della Sera» piše: Zaključitvi zasedanja in razpustitvi zbornice bodo lahko sledile volitve tudi pozneje kakor aprila, toda prav gotovo maja, ker mora zbornica odobriti novi časni proračun pred 30. junijem. Verjetno je torej, da bodo razpisana volilna

zbiranja na 9. ali 27. aprila ali 4. maja, ker je 13. cvetna nedelja in 20. velika noč; in ker mora v smislu zakona med dnevom razpusta zbornice in dnevom razpisa volitev preteči 70 dni, bo zbornica razpuščena ali proti koncu januarja ali prve dni februarja.

«Giornale d'Italia» je objavil razgovor z neko zelo poudeno osebo glede volitev. O poteku volitev pravi ta gospod: Volitve se bodo vršile v polni svobodi, in to radi tega, ker se bo vršil boj samo za 170 mandatov, odločenih za manjšino. Lista, ki jo bodo predložili skupno fašisti in nacionalisti bo gotovo dobila veliko večino in ji bo potemtakem prisojenih 356 mandatov.

Kralj pri vojvodi Aostskemu

TORIN, 11. Kralj je prispel tu sem ob 9.30. Na postaji so ga pozdravili prefekt, poveljnik armadnega zbora in zastopniki drugih oblastev. Kralj se je podal s postaje naprej v kraljevo palačo, odkoder je okoli 10.45 šel v palačo della Cisterna, kjer leži bolan vojvoda Aostski. Tu so kralja sprejeli grof Torinski, vojvoda Spoletski in vojvodinja Helena. Svidenje z bolnikom je bilo nadvse priščeno.

Popoldne ob 14.30 se je kralj zopet pojavil v palači della Cisterna. Pred palačo je jutraj kakor popoldne številna množica kralja spoštljivo pozdravljala.

Visokošolsko gibanje proti šolski preosnovi se nadaljuje

Spopad med visokošolci in fašisti v Neapolju — Vseučilišča v Neapolju in Rimu so zaprti

NEAPOLJ, 11. Po odkritju spomenika profesorju Tommaso Senisi so se dijaki zbrali v občinski vili, kjer se je vršilo zborovanje. Dijaki so protestirali proti zasedbi vseučilišča od strani varnostnih oblastev ter povdarjali, da ne more prevladati prepričanje nad silo. Od tu so se akademiki v sklenjenih vrstah podali pred uredništva listov, ki niso nastopili proti dijaškemu gibanju; uredništvo so priredili ovacije. Policija jih je skušala s silo razgnati; a dijaki se niso prestrašili ter so med prepovedanim akademskim himne kakor tudi dalje proti uredništvu nekega lista, ki je zavzel dijaškemu gibanju nasprotno stališče. Na balkonu palače, v kateri se nahaja uredništvo, so metali kovinaste novce po 10 in 20 stotnik. Tu se je policija posrečilo razgnati dijake.

Včeraj popoldne se je vršilo na trgu Nilo spet veliko zborovanje, katerega se je udeležilo kakih 1000 akademikov. Na tem zborovanju so sklenili, da bodo nadaljevali boj proti preosnovi do skrajnosti. Ravno ko so se dijaki hoteli raziti, je planila nad nje četa fašistiške milice s samokresi v rokah. Nastal je vihar med teži; oddelek pehote je končno rešil dijake iz vrveže. En dijak je bil ranjen v roko, drugi je dobil s palico po hrbtu, kakih 10 dijakov je dobilo več bunk. Odpolastvo dijakov se je podalo h kvestorju ter protestiralo proti počenjanju fašistov.

Dijaki so poslali ravnatelju dnevnika «Mondo» poročilo, v katerem sporočajo, da se je ustanovil v Neapolju osrednji odbor, ki bo vodil vse gibanje. Dijaki izjavljajo, da bodo branili svoje interese, ki jih ogroža neki član sedanje vlade (Gentile), kateri namerava vzpostaviti metode sile, ki jih je poznal le srednji vek. Po tej preosnovi je postala izobrazba monopol privilegiranih slojev (visoke šolske pristojbine) in orodje vlade. Dijaško gibanje ni protidržavno; kajti gibanju so se pridružili bivši bojevniki, častniki in tudi fašisti.

Napad na uredništvo lista «La Giustizia»

Tiskarna komunističnih listov porušena MILAN, 11. Včeraj so lepaki po mestu vabili meščanstvo na protestni shod radi pisanja nekaterih listov proti fašistični vladi.

Shod je otvoril zvečer tajnik fašistiške zveze v dvorani konservatorija, nakar je povzel za besedo minister na razpoložljivu Giurati, ki je med drugim izjavil, da je Mussolini vznevoljen radi opozicije, ki izhaja še vedno proti njemu iz gotovih strani, da ga pa ne draži toliko opozicija proti njemu in fašizmu, ampak dejstvo, da je ta opozicija obrnjena proti Italiji.

Po shodu so se skupine fašistov podale pred uredništva listov «Avanti», «Corriere della Sera» in «Giustizia». Pri prvih dveh niso opravili dosti, ker sta bili obe uredništva močno zastraženi po karabinerih in oddelkih fašistiške milice.

Hujšo obliko je pa zadobila demonstracija proti listu «La Giustizia». Okoli 22.30 se je — akoravno je tudi tu oddelek fašistiške milice zaprl vse dohode v uredništvo — skupini fašistov posrečilo udrjeti v prostore tega lista, kjer so razbili vse telefone, pisalne stroje, luči, šipe, mize, stole, sploh vse, kar jim je prišlo pod roko. Urednikom, ki so se nahajali takrat v uredništvu, se ni zgodilo nič zalega. Demonstranti so hoteli nato vdreti v tiskarno, a so jim to namerno preprečili četniki milice.

Pozneje je ob 0.30 vdrla kakih 50 fašistov v Zerbionjevo tiskarno, kjer se tiskajo komunistični listi. Najprej so razbili vse šipe na oknih ter vrgli dol vrata. Crkotalci so morali takoj zapustiti tiskarno. Nato so se napadali lotili svojega dela. Med drugim so popolnoma razbili tri stavne stroje. Po dovršenem delu so zapu-

stili prostore tiskarne, a so se kmalu nato povrnil z ojačenji. Tedaj so porušili še ono, kar je ostalo od prvega obiska, vdrti v stanovanje lastnika tiskarne, kjer so povzročili v njegovi družini nepopisno paniko.

Škoda v tiskarni iznaša približno 150 tisoč lir.

Neoglasja in pretep med genovskimi fašisti. Padli so revolverski strelci. — Nekaj oseb ranjenih.

GENOVA, 11. V nedeljo se je vršil pokrajinski zbor fašistov, ki je pokazal velika nasprotstva, ki vladajo v fašističnih vrstah. V glavnem je šlo za dve skupini. Prvo je vodil pokrajinski zaupnik Pala, druga pa je bila sestavljena iz fašistov iz Sampierdarena pod vodstvom Buttava. Poslednji so slutili, da bo dan zborovanje vroč in so radi tega priporočili proti poslopju ljudske univerze, kjer se je vršilo zborovanje v sklenjenih vrstah. Na čelu so korakali njihovi častniki. Občleni niso bili v uniformo, pač pa so bili oboroženi s palicami in tudi samokresi. Do prvega spopada med skupinama je prišlo že pred poslopjem, kjer je medtem že pričelo zborovanje. Sovražni izjavni kliči, nato udarci s palicami in že so odpejali prve ranjence v bolnišnico. O spopadu so takoj slišali tudi zborovalci in štirideset njih je kljub pomirjalnim klicom steklo na cesto in se pridružilo močnejši skupini Pala, ki se je končno spustila za svojimi nasprotniki. Posredovala je policija in narodna milica, ki ji je bilo poverjeno čuvanje reda. Zasedovalcem se je pridružilo tudi nekaj voditeljev, ki so pozivali k treznosti, česar pa niso razumeli Sampierdareni, ki so odgovorili z nekaj revolverskimi strelci. Zopet je bilo par oseb odpejanih v bolnišnico. Sele popoldne je prišlo do mira in fašisti so se zbrali na trgu, kjer jih je nagovoril neki major, ki je obema strankama enako prihljubil. Med prebivalstvom je vzbudilo to zborovanje z znamenju prepira in tepeža globok utis.

Nesrečen dan poslanca Giunte. — Fašistiške demonstracije proti njemu na postaji v Firencah.

FIRENCE, 11. Tu so pričele v soboto zvečer volitve novega direktorja, ki so trajale dva dni. Po poredovanju poslanca on. Giunte ste bili postavljene dve listi. Volilna agitacija je bila na obeh straneh zelo živahna, vendar pa so ostali «revizionisti» kljub vsem naporom v znatni manjšini. Krivdo za to so pripisovali glavnemu tajniku fašistiške stranke Giunti in so pokazali svoje nezadovoljstvo z njim na kolodvoru, ko se je hotel baš odpeljati v Rim. Tam je prišlo med njim in gručo «revizionistov» do živahnega prerekanja in ne baš lakavih poklonov. Prerekanje se je končno pretvorilo v demonstracijo fašistov-revizionistov proti poslancu Giunti. Poleg tega je poslal vodja revizionistov svojemu protikandidatu pismo, v katerem mu je izrazil nezupnico.

Popolnarski župan pretepen

ALEKSANDRIJA, 11. Skupina sedmih mladeničev, ki so bili identificirani za fašiste, je pretepla popolnarskega župana občine Cigliano d'Asti radi političnih nesporazumljanih.

Nesrečnej, ki je zadobil več ran na glavi, se je posrečilo ubežati. Za njim je bilo izstreljenih nekoliko strelkov, ki so razili tri otroke, ki so se nahajali v bližini.

Politični pomen kraljevega pota v Pariz

LJUBLJANA, 11. Današnje «Jutro» objavlja sledečo brzojavko svojega belgrajskega poročevalca:

Kakor je zvedel Vaš poročevalec iz diplomatskih krogov, je potovanje kralja Aleksandra v Pariz v zvezi s prizadevanjem Francije, da se odnosi držav Male entente napram Franciji čim bolj poglobe. V to svrhu namerava dati Francija državam Male entente predjemne na že dovoljeno posojilo za vojaške potrebe. V Parizu se je v prisotnosti kralja Aleksandra razpravljalo tudi o razširjenju Male entente, posebno o sprejemu Grške, za kar ni več nobene zapreke. Ta načrt francoske diplomacije izvira iz želje, da se ustanovi fronta proti italijansko-španski zvezi pod egido Anglije, ki se v zadnjem času vedno bolj izpopolnjuje.

Na čast kralja Aleksandra je priredil v soboto naš pariški poslanik dr. Spalajković velik diner, ki so mu prisostvovali maršal Petain, general Daut, vojni minister De la Steyrie, šef oddelka za zunanje zadeve Peretti de la Rocca in ravnatelj v zunanjem ministrstvu la Roche. Včeraj se je vršil svečan banket, kateremu so prisostvovali ministrski predsednik Poincaré, maršal Franchet d'Esperay, general Gaut, šef generalnega štaba in mnogi drugi dostojanstveniki.

SESTANEK MALE ENTENTE

BEograd, 11. Včeraj popoldne je ministra za zunanje stvari dr. Ninčiča posetil češkoslovaški poslanik Šeba. Razgovorjela sta se o sestanku Male entente. Sestanek se je definitivno določil na 7., 8. in 9. januarja. V zvezi s tem je vlada sklenila, da bo Beneša in Duco sprejela v Beogradu zelo svečano.

Ljubljana dobi železniško ravnateljstvo

BEograd, 11. Včeraj dopoldne je prometni minister Velizar Janković sprejel novinarje, katerim je sporočil, da je konferenca, ki so se je udeležili poleg ministra in ravnatelja zagrebške direkcije državnih železnic tudi zastopniki državne uprave v Ljubljani osnuje samostojno železniško ravnateljstvo namesto dosedanjega inspektorata državnih železnic.

Temu novo ustanovljenemu ravnateljstvu državnih železnic se dodelijo v upravo nastopne proge:

Rakek - Ljubljana - Zidani most - Maribor - Spilje, Pragersko - Kotoriba, Maribor - Prevalje, Zidani most - Zaprešić, Gornja Radgona - Ljutomer, Grobelno - Rogaska Slatina, Ljubljana - Vrhnika, Slov. Bistrica - Slov. Bistrica mesto, Poljčane - Zreče.

Ljubljana - Jesenice - Planina, Jesenice - Bohinjska Bistrica, Ljubljana - Kamnik, Ljubljana - Novo mesto - Karlovac, Grosuplje - Kočevje, Trebnje - St. Janž, Novo mesto - Toplice, Kranj - Tržič.

Celje - Dravograd, Murska Sobota - madžarska meja, Čakovec - Dolnja Lendava.

Zagrebška direkcija dobi od prejšnje južne železnice po tej razdelitvi v svoje področje proge: Zaprešić - Sisak, in Barč - Pakrac.

Celokupno omrežje nove ljubljanske direkcije bo znašalo 1129 km. Nekatere postaje dobijo nova imena. Tako se bo v Zagrebu odslej imenoval južni kolodvor: Kolodvor Sava-Zagreb, dočim bo Ljubljana imela poleg glavnega kolodvora še gorenjski in dolenski kolodvor. Ta odlok bo stopil v veljavo 1. januarja 1924.

OBNOVITEV DIPLOMATIČNIH ZVEZ 2. RUSIJO

BEograd, 11. Po poročilu iz Londona je «Daily News» objavila dopis iz Beograda, da Praga in Bukarešta pritiskata na kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, da vzpostavijo trgovinske eventualno diplomatske zveze s sovjetsko Rusijo. Zunanji minister dr. Ninčič je dopisniku izjavil, da je stališče beograjske vlade v ruskem vprašanju mnogo odvisno od stališča Francije. V resnici se sedaj vodijo neobvezni razgovori z zastopnikom caristične Rusije g. Strandmannom. V Jugoslaviji bivajoči ruski begunci se trudijo po svojih vodilnih zastopnikih preprečiti obnovitev zvez s sovjeti.

Vprašanje Tangerja

Pojasnila francoske vlade o vzrokih izklopa čitve Italije od konference

PARIZ, 11. Francoska vlada je z ozirom na prizadevanja Italije za sodelstvo na angleško-francosko-španskim pogajanjih za Tanger izrazila italijanskemu poslaniku v Parizu svoje stališče tako-le: «Italijanska vlada je dala razumeti vladam, ki so prizadele pri ureditvi ustave Tangerja, da bi rada sodelovala na konferenci, ki se je sestala v ta namen. Ampak ni bilo mogoče ugoditi tej želji in je francoska vlada odgovorila italijanski, da je njen predlog dospel v Pariz, ko je konferenca že začela posloovati. Na drugi strani ni tudi sedanje zasedanje nič drugega, nego nadaljevanje razpravljanj med izvedenci v Londonu in pogajanj, ki so se pričela že po letu 1912 in katerim Italija ni prisostvovala.

Nemško-ameriška trgovska pogodba

Vprašanje odpusta uradnikov. — Dva kongresa za pomoč sirađajočemu ljudstvu. — Vlada bi rada izterjala dolgove v zasedenih krajih.

BERLIN, 11. Nemška vlada se sedaj peča z vprašanjem odpušitve uradnikov in poizkusom spraviti davke na zlato podlago. Kar se tiče zlatega podlage, na kateri naj bi temeljil državni proračun, sta bila napravljena dva načrta. Iz prvega je izhajal primanjkljaj 800 milijonov zlatih mark in vlada se trudi, da bi našla izhod iz te finančne zage. V prihodnjem letu nameravajo zvišati lišni davek na predvojno višino, toda dobiček od tega bi seveda imela v prvi vrsti vlada, kajti 50 odstotkov zvišane najemnine bi pripadalo državi. Vprašanje je torej zelo kočljivo za obe prizadeti stranki in nič manj kočljivo ni tudi zadeva odpušitve uradništva. Njej bi moralo slediti podaljšanje delovnega dne, proti čemur pa bi nastopile uradniške organizacije.

Drugo vprašanje, ki čaka novo vlado, je vprašanje izvoza. Znano je, da zahteva ententa od vsakega izvoza 26 odstotkov pristojbin zase na račun vojne odškodnine. To pristojbino je država do sedaj prevajala na proizvajalce, danes tega ne more več izvajati, ako hoče spraviti red v svoj proračun. Vlada se nahaja na istem krizopitu kot tedaj, ko bi se morala odločiti glede dobave poruškega premoaga na račun vojne odškodnine. Osebito v očigled izidu angleških volitev.

Sicer pa je pozornost javnosti obrnjena v drugo smer. Brzojavka, ki je došla iz Londona poroča sledeče: «Med podjetnikom Hughesom in nemškimi poslanikom Wittenfeldom je prišlo do podpisa trgovinske pogodbe. Pogodba, ki stopi na mesto med vojno ugasle, mora priti še pred senat. Poročajo, da vsebuje pogodba klavzulo o največjih pogodnostih. Prejšnja pogodba je bila sklenjena leta 1910. Priprave za sedanjo so se vršile že od maja meseca prošlega leta. Zadnje vesti o poteku so prišle meseca avgusta, ko se je na splošno govorilo, da se bližajo svojemu zaključku. Kot ta vest vzbujajo pozornost poročila o zunanjem posojilu, s katerim se je še včeraj pečal odbor petnajstoric, ki stoji ob strani vlade.

Toda, kar se poslednjega tiče, se širijo glasovi, da se Francija protivi washingtonskim poizkusom, preskrbeti Nemčiji inozemsko posojilo. To pa z ozirom na zadržila, da bi imela Amerika prednost, kar ni seveda v skladu z vojno odškodnino, ki predstavlja takorekto rešitev Francije iz sedanjega gospodarskega stanja. Tudi sicer zahtevajo Francozi, da jim pripada po versailleski mirovni pogodbi prednostno stališče in bi morala priti Amerika v tem oziru šele na tretje mesto.

Včerajšnji dan pa sta se poleg tega vršila dva kongresa v svrhu ublažitve bednega stanja nemškega naroda. Prvi se je vršil v Berlinu na vzpodbudo mednarodne zveze za pomoč delavcem. Zastopniki je bilo štirinajst držav. Zveza je bila ustanovljena leta 1921 in je nudila svojo pomoč raznim narodom, ki jih je vojna doba pahnila v bedo in pomanjkanje. Včeraj je pregledala svoje dosedanje delovanje in ugotovila, da je imela lepe vspehe. Letos

Jasno vidiš, da me je samo tolažil. Njemu je prijetno, ako nas muči, kakor je naredil sodnik z Madžarko. Obljubil je tudi, da uredi zarad Welzlove — sedaj je večer in pri nas ni izjemne.